

ROLUL POLITICILOR LOCALE ÎN DEZVOLTAREA DURABILĂ A SPAȚIULUI RURAL

Prof.univ.dr. Marius Profiroiu
Conf.univ.dr. Carmen Valentina Rădulescu
Academia de Studii Economice din București

ABSTRACT. Spațiul rural se află într-un proces inevitabil de declin, întrucât societatea umană se transformă dintr-o economie agrară într-una urban-industrială și, mai departe, în economia cunoașterii.

Printr-o revizuire extinsă a literaturii, această lucrare își propune să identifice măsurile necesare la nivelul politicilor locale care sunt considerate imperative, în vederea adaptării comunităților rurale la dinamica mediului extern, și care să le permită supraviețuirea, precum și reducerea disparităților față de mediul urban.

Această cercetare ne-a permis să identificăm rolul politicilor locale în procesul de supraviețuire a comunităților rurale și evidențierea condițiilor minime necesare pentru dezvoltarea rurală durabilă în economia cunoașterii.

Cuvinte cheie: politici locale, dezvoltare durabilă, spațiul rural

INTRODUCERE

Constituirea unor politici rurale și, implicit locale, mai bune pentru a îmbunătăți nivelul de trai al locuitorilor necesită o viziune integrată a guvernantei. Atât politica, cât și posibilitățile de a influența guvernul au devenit mai complicate ca urmare a proceselor din ce în ce mai politizate și pluralizate. Acest lucru este valabil în special atunci când vine vorba de resurse comune deoarece utilizarea acestora de către o persoană duce la reducerea/epuizarea din cantitatea totală a resurselor disponibile pentru alții și este dificil să excludem utilizatorii potențiali.

Politica rurală reprezintă ansamblul inițiativelor politice menite să promoveze oportunități și să ofere soluții integrate la problemele economice, sociale și de mediu din zonele rurale prin valorificarea resurselor, promovarea patrimoniului lor recreativ, ecologic și cultural, precum și prin îmbunătățirea activităților de fabricație și prestarea de servicii publice în strânsă cooperare cu autoritățile publice, implicând în mod activ societatea civilă și sectorul privat (OECD, 2019).

În cadrul OCDE, politicile rurale continuă să fie încadrate în majoritatea țărilor în agricultură - în ceea ce privește ministerul principal și conținutul multor instrumente de politică. Cu toate acestea, țările se îndreaptă către o abordare mai largă pentru a profita de oportunități dincolo de agricultură. Aceasta include activități comerciale și valoare adăugată la activele rurale, cum ar fi silvicultura, mineritul, agricultura, pescuitul, cultura și turismul. Legăturile rural-urbane - adică fluxurile de mărfuri, oameni, informații, finanțe, deșeuri, informații, relații sociale în spațiu, care leagă zonele rurale și urbane - consolidează diversificarea economică rurală.

Actorii politicilor locale în spațiul rural

Politica locală este rezultatul conlucrării și comunicării tuturor deținătorilor de interese pentru a consolida rezistența zonelor rurale împotriva presiunilor globale prin scăderea dependenței de stat și creșterea competitivității economice a zonelor rurale⁸ (Horlings, Kanemasu, 2015).

Ministerele naționale care se ocupă de zonele rurale, politicile rurale și dezvoltarea durabilă, în special ministere responsabile de dezvoltarea regională trebuie să conlucreze cu părțile interesate

⁸ L.G.Horlingsa, Y.Kanemasub (2015), Sustainable development and policies in rural regions; insights from the Shetland Islands, [Land Use Policy, Volume 49](#), December 2015, Pages 310-321

implicate sau afectate de politica rurală (de exemplu, din societatea civilă, sectorul privat, mediul academic sau instituțiile financiare).

Direcționarea acțiunilor politice pentru toate tipurile de zone rurale

În continuare, facem câteva propuneri, pe care le considerăm esențiale în vederea valorificării potențialului local și a reducerii disparităților:

☞ Îmbunătățirea activelor ale fiecărei zone rurale pentru a se adapta și a răspunde la megatendențele emergente (digitalizare, globalizare și comerț, schimbări climatice, îmbătrânirea populației și urbanizare);

☞ Implementarea politicilor rurale la diferite scări care se potrivesc cu relațiile funcționale (de exemplu, piețele locale de muncă, lanțurile alimentare, serviciile și serviciile de mediu), pe baza nevoilor curente și viitoare;

☞ Asigurarea existenței unor mecanisme guvernamentale eficiente la scară relevantă pentru realizarea obiectivelor politicii rurale;

☞ Încurajarea furnizării eficiente și a serviciilor și infrastructurii publice (de exemplu, servicii partajate, furnizarea de servicii integrate, servicii electronice) pentru a menține calitatea și accesibilitatea, pentru a răspunde nevoilor emergente, în special în comunitățile rurale defavorizate.

☞ Elaborarea strategiilor comune și încurajarea parteneriatelor rural-urbane, pentru a promova o abordare de dezvoltare integrată.

☞ Asigurarea faptului că responsabilitățile și resursele de la nivelurile guvernamentale sunt clar definite și aliniat în mod eficient la obiectivele și strategiile naționale, nevoile specifice locului și obiectivele de dezvoltare durabilă;

☞ Asigurarea că obiectivele politicii rurale beneficiază de studii de perspectivă, pot fi măsurate la diferite scări (administrative și funcționale) și se conectează la pârgurile de politică;

☞ Susținerea antreprenoriatului pentru încurajarea creării de locuri de muncă în zonele rurale prin: promovarea inovației și a activității cu valoare adăugată în sectoare consacrate (de exemplu, producție agricolă și industrială, logistică) și emergente (de exemplu, bioeconomie, energie regenerabilă, biotehnologie, turism); sprijinirea întreprinzătorilor și IMM-urilor din zonele rurale pentru a accesa capital (de exemplu, prin scheme de sprijin financiar, împrumuturi pentru microîntreprinderi); și conectarea oamenilor și firmelor din mediul rural cu oportunități de formare educațională pe tot parcursul vieții și perfecționare a abilităților în universități, centre de cercetare, centre de extindere a producției, servicii de consultanță agricolă și instituții profesionale.

☞ Elaborarea de strategii de aliniere pentru furnizarea serviciilor publice cu politici rurale prin: evaluarea impactului politicilor sectoriale cheie (de exemplu, transport, sănătate, educație) asupra zonelor rurale și diagnosticarea locurilor în care sunt necesare adaptări pentru zonele rurale; dezvoltarea satelor și orașelor rurale inteligente prin promovarea digitalizării completată de instruirea personalului din sectorul public și a rezidenților pentru navigarea și utilizarea serviciilor electronice.

☞ Implicarea părților interesate în politicile pentru zonele rurale prin: identificarea și soluționarea barierelor pentru coerența politicilor între ministere, agenții publice și niveluri de guvernare; și maximizarea complementarităților de politici între strategiile sectoriale prin politici rurale integrate și coordonate (de exemplu, coordonarea investițiilor în transporturi cu servicii de sănătate și educație).

☞ Promovarea implicării incluzive în conceperea și implementarea politicii rurale și care să permită părților interesate locale și regionale să fie parteneri în elaborarea politicilor; colaborarea cu sectoarele private și fără scop lucrativ și valorificarea expertizei și resurselor acestora pentru a oferi rezultate mai bune pentru zonele rurale; și utilizarea de mecanisme inovatoare și tehnologii digitale

pentru a dezvolta noi modalități de diseminare a informațiilor publice, de a genera și utiliza date, precum și de a consulta și de a angaja cetățenii în luarea deciziilor (de exemplu, bugetarea participativă, observatoarele rurale).

☞ Sprijinirea monitorizării, evaluarea independentă și responsabilitatea rezultatelor politicilor în zonele rurale.

CONSTATĂRI

Pe lângă aceste măsuri sunt necesare realizarea de parteneriate. Termenul „parteneriate” a ajuns să domine ca soluții la aceste tipuri de probleme complexe în zonele rurale din întreaga lume. Noțiunea de parteneriate ne conduce la dezbaterile responsabilităților publice și private și în ce măsură parteneriatele au o dezvoltare durabilă în ordinea liberală democratică. În timp ce s-a acordat multă atenție mecanismelor care stau la baza acestor parteneriate, s-a depus un efort mai mic în modul în care aceste parteneriate contribuie la restructurarea și la stabilirea de noi relații sociale pentru a crea o dezvoltare rurală durabilă.

În literatura de specialitate ([Sandström, 2013](#))⁹, studiile parteneriatelor se bazează pe trei perspective care trebuie combinate pentru a înțelege mai mult rolul parteneriatelor, astfel:

i) parteneriatele sunt studiate ca acorduri de colaborare unice (ce se întâmplă în cadrul parteneriatelor, cum sunt ele stabilite și dezvoltate?)

ii) într-o a doua etapă, atenția este orientată către efectele externe ale parteneriatelor (concentrarea asupra structurilor și proceselor interactive și a impactului acestor activități asupra sustenabilității)

iii) într-o a treia etapă, atenția este concentrată pe consecințele parteneriatelor care devin părți ale configurației structurilor de luare a deciziilor societale. (reprezintă o schimbare a modelului de guvernare și, în ce măsură, sunt în măsură să instituționalizeze un nou simț al responsabilității colective care contribuie la dezvoltare?)

DEZBATERI ȘI CONCLUZII

Rolul politicilor locale în procesul de supraviețuire/dezvoltarea a comunităților rurale constă în sprijinirea acestora în vederea diversificării mediului rural, crearea de instituții orientate către piață și un capital social puternic pentru a spori rezistența rurală și pentru a sprijini comunitățile rurale.

Pentru dezvoltarea rurală durabilă în economia cunoașterii sunt necesare îndeplinirea a trei condiții:

- 1) dezvoltarea de noi activități economice care să poată răspunde cererii urbane potențiale;
- 2) antreprenoriat local care poate stabili și extinde aceste activități noi și
- 3) capital social care poate susține antreprenoriatul în activități noi, cu acces la credite, forță de muncă, capital uman, piețe externe și cunoștințe externe pentru învățare și inovare ([Yuheng Li et al 2019](#))¹⁰.

Conform literaturii de specialitate majoritatea eșecurilor planificării în sprijinirea dezvoltării zonelor rurale se referă la rigiditatea politicilor sale și la slaba atitudine față de inovarea instrumentelor sale ([Lazzarini, 2018](#)).¹¹

---

⁹Camilla Sandström, (2013) *Governing sustainable rural development – for or by the local population?*, Umea University, Sweden

¹⁰ Yuheng Li, Hans Westlund, Yansui Liu (2019), Why some rural areas decline while some others not: An overview of rural evolution in the world, [Journal of Rural Studies Volume 68](#), May 2019, Pages 135-143

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- Horlingsa, L.G. & Kanemasub ,Y. (2015), Sustainable development and policies in rural regions; insights from the Shetland Islands, *Land Use Policy*, Volume 49, December 2015, Pages 310-321
- Lazzarini, Luca (2018), The role of planning in shaping better urban-rural relationships in Bristol City Region, *Land Use Policy* Volume 71, February 2018, Pages 311-319
- Li, Yuheng; Westlund, Hans & Liu Yansui (2019), Why some rural areas decline while some others not: An overview of rural evolution in the world, *Journal of Rural Studies* Volume 68, May 2019, Pages 135-143
- Sandström, Camilla (2013) *Governing sustainable rural development – for or by the local population?* , Umea University, Sweden

---

¹¹ [Luca Lazzarini](#) (2018), The role of planning in shaping better urban-rural relationships in Bristol City Region, [Land Use Policy Volume 71](#), February 2018, Pages 311-319